

Vlaams
Parlement

vergadering **C180 – CUL25**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 18 april 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Marius Meremans tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de crisis in de sector van het Vlaamse muziekfestival - 1396 (2012-2013)	3
Vraag om uitleg van de heer Marius Meremans tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de realisatie van een Vlaams-Nederlandse literaire canon - 1397 (2012-2013)	4
Vraag om uitleg van mevrouw Yamila Idrissi tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de toekomst van MANA vzw - 1002 (2012-2013)	9
Vraag om uitleg van de heer Marius Meremans tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het meerjarenplan van Daarkom vzw - 1406 (2012-2013)	11

■

Voorzitter: de heer Bart Caron, ondervoorzitter**Vraag om uitleg van de heer Marius Meremans tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de crisis in de sector van het Vlaamse muziekfestival****- 1396 (2012-2013)****De voorzitter:** De heer Meremans heeft het woord.**De heer Marius Meremans:** Voorzitter, minister, we komen uit onze tent gekropen na een nacht vol muziek en happenings, de geur van alcohol in bekertjes smeult nog na...

Volgens de laatste telling van de Federatie van Muziekfestivals in Vlaanderen (FMiV) zijn er in Vlaanderen ongeveer vierhonderd muziekfestivals, dat zou een wereldrecord moeten zijn. Maar volgens een artikel in De Morgen luiden in elke provincie de noodklokken. Een vijftiental kleine tot middelgrote festivals houdt het definitief voor bekeken. Het gaat onder meer over Pukema Rock met 23.000 bezoekers, de Coupurefeesten in Gent en Novarock, dat jaarlijks 4000 toeschouwers naar Kortrijk lokte. Andere festivals, onder meer Electric Field en Maanrock, houden een sabbatjaar. Nog andere festivals veranderen hun concept. Zo wordt Sfinks gratis en is er een schaalverkleining bij Puntpop; dit festival zal voortaan in een zaal plaatsvinden.

In het artikel worden heel wat mogelijke oorzaken opgelijst: een overaanbod aan festivals, dure acts, de algemene economische malaise enzovoort. Toch is er ook een klacht die regelmatig terugkomt. Men zegt dat wie een festival organiseert, ook al is het een klein, al gauw een jurist nodig heeft om niet verstrikt te geraken in een web van administratie en vergunningen. Ook de controle op veiligheid en op decibelnormen wordt steeds strenger en neemt een stevige hap uit de begroting. Ik citeer de Federatie van Muziekfestivals: "Allicht zijn regels nodig, maar het is vandaag nog nauwelijks werkbaar. Zeker als een evenement gedragen wordt door vrijwilligers."

Minister, ik heb drie vragen. Hoe reageert u op de berichten over de crisis in de Vlaamse festivalsector? Erkent u de klachten van de organisatoren over een toenemende regelnevel? Welke initiatieven kunt u nemen om de zogenaamde overreglementering te doen afnemen of om de druk op de organisaties te verminderen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.**Minister Joke Schauvliege:** Voorzitter, mijnheer Meremans, we stellen inderdaad vast dat er een noodkreet was. Het is uiteraard jammer dat sommige festivals het moeilijk hebben, maar we mogen dit toch ook niet dramatiseren. We stellen immers vast dat het Vlaamse festivallandschap nog altijd heel erg rijk en gevarieerd is en een heel breed publiek blijft bereiken.

Het is eigenlijk ook logisch dat er bij een heel uitgebreid festivalaanbod in een relatief kleine regio als Vlaanderen, regelmatig verschuivingen zijn, nieuwe festivals opduiken en andere festivals wegvallen. Het is normaal dat er een aantal heroriënteringen zijn en dat we af en toe vaststellen dat een aantal festivals ermee ophouden.

U vraagt of ik erken dat er een toenemende regelnevel is. Dat is niet nieuw. Ik heb begrip voor het feit dat vooral kleinschalige, door vrijwilligers getrokken festivals, soms moeite hebben om alles te kennen en te weten. Er is inderdaad heel veel regelgeving. Aan de andere kant zie ik dat groot georganiseerde festivals voldoende professioneel zijn om ervoor te zorgen dat ze met alles in orde zijn. Er zijn grote verschillen.

We merken ook dat festivalgangers, en dat is terecht, willen dat het veilig is. Na de incidenten op Pukkelpop heeft iedereen de analyse gemaakt van wat er diende te veranderen. Dat heeft geleid tot nieuwe veiligheidsvoorschriften en dat is logisch. Wie naar een grootschalig georganiseerd festival gaat, legt daarvoor een grote som geld op tafel – jongeren sparen er soms een heel jaar voor – en het is dan ook logisch dat alles dik in orde is en er zich geen

veiligheidsproblemen voordoen. Het gaat daarbij niet alleen over de noodplanning, maar bijvoorbeeld ook over voedselveiligheid en dergelijke.

U vraagt wat ik kan doen. Een groot deel van de regelgeving waarover wordt geklaagd, is niet Vlaams, bijvoorbeeld die over de noodplanning en de voedselveiligheid. Er stond in een krant ook een verwijzing naar de geluidsnormen. We hebben, wat die normen betreft, twee jaar lang overleg gepleegd met de sector, ook met de sector van de festivals. We hebben een regeling uitgewerkt waarmee ook de sector akkoord ging. Toen de regelgeving werd goedgekeurd in de Vlaamse Regering, was de festivalsector best tevreden met het resultaat. We hebben er zelfs voor een aantal kleinere, vrijwillige organisaties voor gezorgd dat ze minder vergunningen moeten aanvragen dan vroeger. Een aantal kleinere clubs en jeugthuizen hebben nu enkel nog een meldingsplicht. We hebben er heel expliciet voor gekozen om de regelgeving eenvoudiger te houden. De geluidsnormen zijn mijns inziens niet de oorzaak van veel nieuwe kosten of van het feit dat een aantal festivals niet kunnen plaatsvinden.

Uiteraard ben ik steeds bereid om te luisteren als er voorstellen zijn met betrekking tot andere zaken. We hebben ook het MuziekOverleg, dat we officieel hebben erkend, waar dergelijke zaken aan bod kunnen komen. Ook de belangenvereniging van de Federatie Muziekfestivals maakt er deel van uit. Ik ben altijd bereid om te luisteren en om te bekijken hoe we met voorstellen kunnen omgaan, natuurlijk binnen de bevoegdheden die we op dat vlak hebben.

Het is dus een genuanceerd antwoord. Ik heb uiteraard oor naar verzuchtingen en opmerkingen. Ik wil er gerust naar luisteren, maar we moeten toch ook enigszins nuanceren. Ik wil immers evenmin dat we inboeten op het vlak van de veiligheid van de festivals. We willen niet dat er iets fout loopt.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans: Het is inderdaad een genuanceerd antwoord. Het klopt dat een groot deel van de regels niet tot de bevoegdheid van Vlaanderen behoort. Ook de federale overheid moet een deuk in het zakje doen.

U hebt gelijk dat er ontzaglijk veel festivals zijn, ook ik merk dat. Een aantal wordt lokaal ondersteund. We moeten eigenlijk al ver rijden om ergens geen festival tegen te komen.

Ik ben het met u eens dat we niet kunnen inboeten op het vlak van veiligheid. Ik heb wel vernomen dat u steeds bereid bent om de voorstellen van de sector mee te dragen, dat is belangrijk. Waarschijnlijk zal er na deze zomer opnieuw een evaluatie komen en dan kunnen we eventueel bekijken hoe we hier in de toekomst mee verder kunnen.

De voorzitter: De vraag om uitleg afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Marius Meremans tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de realisatie van een Vlaams-Nederlandse literaire canon - 1397 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans: Voorzitter, minister, ik zal eerlijk zijn, het is eigenlijk een burger die mij deze vraag heeft gesteld. Ik ben daarop ingegaan, want het gaat over een heel belezen burger. Ik ben dat minder, dat geef ik toe. De vraag gaat over de realisatie van een Vlaams-Nederlandse literaire canon.

In 2007 werd vanuit Nederland door het Huygens Instituut en het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds (NLPVF) de eerste aanzet gegeven voor de opmaak en ontwikkeling van een Vlaams-Nederlandse literaire canon. Dit kwam overgewaaid naar

Vlaanderen, waar het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) een rondetafel organiseerde met het onderwijs, de academische wereld, de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde (KANTL), het Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (CTB), Stichting Lezen, uitgeverijen en de openbare bibliotheken. Iedereen werd samen gezet om daarover te brainstormen.

In 2008 resulteerde dit in de platformtekst ‘Literaire canon: een verrijkende dialoog tussen verleden en heden’, met enkele kernpunten en principes. Over de tekst zou in een eerste fase verder overlegd worden tussen Vlaanderen en Nederland wat de aanpak, timing en taakverdeling betreft. In een tweede fase kon dan de ontwikkeling en terbeschikkingstelling van teksten en toelidingsinstrumenten starten.

In de commissievergadering van 10 februari 2011 vroeg collega Paul Delva u naar het overleg dat u over de canon al had gepleegd en naar de verdere realisatie van de visietekst. U hebt toen gezegd dat het de bedoeling is dat het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) als trekker zou fungeren, dat het daar al mee bezig is en dat het zeker zal worden opgenomen in de beheersovereenkomst met het VFL.

In de vernieuwde beheersovereenkomst 2012-2016 met het VFL lezen we over de literaire canon het volgende: “Het VFL was in 2008 initiatiefnemer voor het opstellen van een basisvisie voor Vlaanderen op de Nederlandstalige literaire canon. Het is de opdracht van het VFL om de ontwikkelingen hierrond te volgen bij de betrokken partners in Vlaanderen en Nederland.(...) Het VFL signaleert vanuit deze permanente opvolging nieuwe noden, formuleert oplossingsgerichte voorstellen en mogelijke acties en voert in opdracht bijkomende taken uit zowel in coördinatie, conceptvorming en uitvoering.” De heer Koen Van Bockstal, directeur van het VFL, gaf op de laatste jaarlijkse hoorzitting hier in het Vlaams Parlement aan dat het debat over het canonproject, waarin verschillende opvattingen het tegen elkaar opnemen, nog niet is afgerond. Hij stelt vast dat dergelijke grensoverschrijdende projecten noch bij de Nederlandse Taalunie noch bij het Nederlands Letterenfonds hoog op de agenda staan.

Minister, kunt u een stand van zaken geven van het overleg met de betrokken Nederlandse partners? Hoever staat het overleg over de werkwijze, het budget, de timing, de taakverdeling tussen Vlaanderen en Nederland? Hoe ervaart u momenteel de interesse vanuit Nederland om een gezamenlijke literaire canon te realiseren? Wat zijn de resultaten van de opvolgingsopdracht van het VFL? Welke nieuwe elementen ziet het VFL? Welke voorstellen en acties deed en ondernam het VFL? Kunt u toelichting geven bij de verschillende opvattingen over de canon, waar de heer Koen Van Bockstal naar verwees? Hoe ziet u dit canonproject verder evolueren?

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Voorzitter, minister, collega’s, de literaire canon is vaste prik in deze commissie. Het is dus belangrijk om een aantal punten toe te voegen.

Minister, ik sluit me aan bij de bekommernissen van de heer Meremans. Het debat over historische literaire canons of alleszins over het proberen op te stellen van een soort verplicht of onmisbaar referentiekader woedde al enige jaren geleden en waaide over van Nederland naar Vlaanderen. Het onderwerp lijkt me vandaag wat uit de aandacht te zijn en het zou me dan ook interessant lijken als u de stand van zaken zou willen toelichten, zeker omdat vele partijen zoals het VFL en de Nederlandse Taalunie hierbij betrokken waren of zijn.

Minister, ik denk dat we als feit mogen aannemen dat het opstellen van een literaire canon momenteel niet echt in het brandpunt van de belangstelling staat. Het belang ervan is daarom niet minder groot en het is goed dat de zaak weer ter sprake wordt gebracht. Het canondebat heeft diepere wortels. Een halve eeuw geleden was het vanzelfsprekend dat men behoorde te weten wat zo’n canon was en wat ertoe behoorde en er bestond weinig discussie over. Vandaag is die zaak opengetrokken en zitten we een beetje in het vage.

Vijftig jaar geleden was er een statische en versteende opvatting over. Er is een tegenreactie gekomen, die op haar beurt wellicht veel heeft weggeslagen. Opvattingen en inzichten schrijden voort en het is een illusie te denken dat men voor de eeuwigheid kwaliteitsnormen kan vastleggen. Maar aan de andere kant, het andere uiterste is dat het ook onterecht is om dingen als al te fluïde en subjectief te beschouwen. De waarheid ligt, zoals steeds, ergens in het midden.

Zeer behulpzaam hierbij is de filter van de geschiedenis. Voor wat de literatuur betreft, zal bijvoorbeeld niemand Maerlant, Vondel of Multatuli in vraag stellen. Hoe dichterbij ons in de tijd komen, hoe moeilijker het uiteraard wordt om zo'n canon te definiëren. Dat behoeft geen uitleg. Geen wetenschap is waarde vrij of wordt niet gekleurd door eigentijdse opvattingen, niet de geschiedkunde en zeker ook niet de literair-historische discipline. Aan deze beperking valt niet te ontkomen. Daarom lijkt ons een zeker voorzichtig conservatisme raadzaam. We zien dat in de canondiscussie soms ideologische argumenten opduiken. Ja, we willen een literaire canon maar die moet dan volgens sommigen naar de smaak van onze tijd zijn, aanpasbaar zijn en bepaalde doelen dienen gaande van maatschappelijke integratie tot kunstwaardering. Anderen zeggen dat het zo al moeilijk genoeg is om een literaire canon te bepalen en dat het belangrijk is om de ambitie te beperken. Een literaire canon is cultuurhistorisch van aard en roept in dat opzicht al meer dan genoeg problemen op. Het is onnodig en nutteloos om van een dergelijk project ook sociologische of andere effecten te verlangen of het te belasten met ideologische ambities.

Minister, ik hoop dan ook te vernemen hoever het staat met de Nederlandse literaire canon. Ik hoop dat het ons zal lukken om een soort 'Pléiade' tot stand te brengen – dat heb ik ook al gezegd bij een vorige bespreking van dit thema – die recht doet aan onze literatuur, zowel op artistiek, historisch en wetenschappelijk gebied.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Voorzitter, minister, collega's, ik sluit me graag aan bij de vraag van de heer Meremans naar de stand van zaken van de realisatie van een literaire canon. Het is een dossier dat wij in deze commissie al lang opvolgen.

Naast de vraag van de heer Meremans had ik nog een specifieke vraag. Ik weet dat er een innovatieproject loopt over het e-bookplatform met minister Schauvliege en minister Lieten. Ik vroeg me af of het platform ook wordt betrokken bij de realisatie van een literaire canon. Als er eenmaal een canon zou zijn, zou het een manier kunnen zijn om die vlot te ontsluiten voor geïnteresseerden.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, in het overleg tussen het Vlaams Fonds voor de Letteren, het Nederlands Letterenfonds en de Nederlandse Taalunie is het canondossier al ter sprake gekomen. Het is vooral informeel gebeurd en ik zal u straks uitleggen waarom. Het komt binnenkort formeel op de tafel om na te gaan in welke mate de standpunten geëvolueerd zijn, waar er convergenties en uitdagingen zijn. De drie organisaties hebben momenteel geen extra beschikbare budgetten op korte termijn voor een canonproject.

De reden waarom het overleg informeel is gebeurd, ligt bij het Nederlands Letterenfonds. Zij hebben een opeenvolgend fusieproces doorgemaakt, een directeurswissel en een zware budgetdaling. Er is dus een reorganisatie doorgevoerd waardoor er geen budgettaire ruimte was voor nieuwe grootschalige initiatieven. Na die reorganisatie is het Nederlands Letterenfonds opnieuw op kruissnelheid gekomen en is er opnieuw frequent overleg met het Vlaams Letterenfonds zodat het makkelijker is om het dossier opnieuw op te nemen. Ook de Nederlandse Taalunie kende een budgetvermindering en een directeurswissel. Ook daar is men intussen opnieuw op kruissnelheid. Dat zijn de redenen waarom het overleg informeel is gebeurd. Intussen zijn er dus stappen gezet naar een formeel overleg. Dat staat trouwens ook in de nieuwe beheersovereenkomst van het VFL.

In de beheersovereenkomst staat dat het VFL wat de canon betreft in opdracht bijkomende taken uitvoert van coördinatie, conceptvorming en uitvoering. Voor de extra taken binnen de beheersovereenkomst zijn er momenteel geen extra middelen beschikbaar. Het VFL heeft een budget dat een beetje verminderd is – heel weinig in vergelijking met Nederland – en men moet dus nagaan welke taken men prioritair zal uitvoeren.

Het Vlaams Fonds voor de Letteren gaat binnen de bestaande werking en budgettering uiteraard zoveel mogelijk de uitdagingen aan, ook binnen het literaire veld. Zo kent het fonds productiesubsidies toe aan uitgeverijen die nieuwe edities uitbrengen van Vlaamse klassiekers, wat in dit licht belangrijk is, en die kunnen worden aanzien als de Vlaamse canon.

In het recente verleden gebeurde dit bijvoorbeeld voor werk van Hugo Claus, Louis Paul Boon, Albert Bontridder, Ivo Michiels en Paul van Ostaijen. Daarnaast kent het VFL biografiebeurzen toe voor biografieën van klassieke auteurs, bijvoorbeeld Ernest Claes, Gerard Walschap, Paul Snoek, Maurice Maeterlinck, Prudens van Duyse en Raymond Brulez.

Ook ondersteunt het VFL jaarlijks een achttal auteursgenootschappen die het werk van Vlaamse klassieke auteurs levend houden, waaronder Felix Timmermans, Guido Gezelle, Stijn Streuvels en Willem Elsschot. In de toekomst wil het VFL deze lijn aanhouden, en zal het overleg plegen. Zowel de binnenlandse als de buitenlandse partners zullen daarbij worden betrokken om uit te zoeken of er een levend canonbeleid kan worden gevoerd.

Met deze pragmatische en concrete stap-voor-stapbenadering die in het huidige budgettaire kader past, bouwen we in feite een literaire canon op, zonder dat het officieel of formeel die naam draagt. Ik wil dat hier wel schetsen, want het is niet omdat het niet meteen onder die noemer wordt opgenomen, dat we daar niets voor doen.

Het vraagstuk over de mogelijke opvattingen over de canon wordt al deels behandeld in de Vlaamse platformtekst die in 2008 tot stand is gekomen na breed overleg tussen alle relevante Vlaamse actoren. Die tekst verwoordt de visie dat een canonbeleid de leescultuur moet bevorderen, onder meer door de band met het literaire erfgoed aan te halen. De literaire canon moet dan ook open en dynamisch worden ingevuld: uiteenlopende teksten en genres, voor alle doelgroepen en leeftijdscategorieën. Permanente bereikbaarheid is daarbij belangrijk.

Een hedendaags canonbeleid moet werken met een open, variabele titellijst, en via zoveel mogelijk wegen en tools op een aantrekkelijke manier worden ontsloten voor het publiek, dit in tegenstelling tot de meer statische benadering van het vraagstuk in het verleden, waarin niet altijd even vruchtbare discussies over een al of niet definitieve canonlijst de basis vormden voor editieprojecten.

Een belangrijk op te lossen vraagstuk is nog steeds: wat is de finaliteit van zo'n canon? Wat willen we ermee bereiken? Daarop bestaan bij de diverse betrokken partijen zeer verscheiden antwoorden. Volgens het VFL is een pragmatische aanpak belangrijk, om te vermijden dat dit een theoretisch en al te wetenschappelijk debat wordt. Op die manier kunnen er weinig praktische follow-up en toepassingen gebeuren. De wetenschappelijke wereld heeft daarop niet noodzakelijk dezelfde kijk. Het is niet altijd een gemakkelijke discussie. Ik verwijs naar leesbevordering, waarvan sommigen vinden dat het een instrument is, maar anderen dat het minder kan worden gebruikt.

De essentie van het in 2008 vooropgestelde canonproject bestond uit het volgende ideale scenario. Van een canontitel staat er online een centraal digitaal tekstbestand, waarrond verschillende satellieten cirkelen. Het centrale bestand kan variabel worden aangewend, bijvoorbeeld voor wetenschappelijk onderzoek, of met een uitgebreid editietechnisch notenapparaat, of als gewone leeseditie, dat via print on demand kan worden besteld.

Hierrond cirkelen dan bijvoorbeeld recensies, maar ook lespakketten, afgeleide vormen – bijvoorbeeld toneelproducties en stripbewerkingen –, aanverwante leestips, directe links naar Bibnet voor beschikbaarheid in de naburige bib. Dit scenario lijkt me nog steeds een interessante en relevante manier om op een dynamische manier te werken met een literaire canon. Of de diverse stakeholders en vooral de Nederlandse partners daar nog steeds zo over denken, is op dit moment niet duidelijk en zal dus binnenkort moeten worden uitgeklaard.

Op middellange termijn kan eventueel een pilootproject worden opgestart waarin dit model wordt getoetst op haalbaarheid, wenselijkheid en gebruiksvriendelijkheid. Het is wel belangrijk dat het goed kan worden gebruikt. Maar een voorwaarde hiervoor is een reële belangstelling en een effectief engagement vanuit Nederland en vanuit Onderwijs. Anders dreigt dit een zinloze investering te worden. Ik wacht hierover dus de resultaten van de gesprekken tussen de fondsen en de Taalunie af, die binnenkort formeel zullen worden opgestart.

Mijnheer Delva, u verwijst naar het e-boekenplatform. In deze fase komt dit niet ter sprake. Een van de voorwaarden is dat het ook digitaal gemakkelijk bereikbaar is via print on demand. Uiteraard hangt het er ook mee samen, maar eigenlijk is het e-boekenplatform een andere finaliteit. Het is de bedoeling om in Vlaanderen een goede format te hebben, die we gemakkelijk kunnen gebruiken. Dat hangt daarmee samen omdat het een instrument is dat ook voor de canon kan worden ingezet. Op dit moment is men in het innovatieproject niet bezig met die canon.

Mijnheer Arckens, naar uw opmerkingen heb ik verwezen in mijn antwoorden op de vragen van de heer Meremans.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans: Ik had gehoopt dat ik het met het begin van de lente warm zou krijgen, dat er iets op stapel stond, maar dat is niet zo. Ik begrijp dat alles wat is ondergesneeuwd, vooral door de budgettaire besparingen, waar ik ook begrip voor heb. Ik zou toch willen vragen om hier een aandachtspunt van te maken. Dat is belangrijk. We kunnen werken aan een Vlaamse canon, daar ben ik voor gewonnen, maar we moeten toch het ruimere kader bekijken. Voor meer dan 20 miljoen Nederlandssprekende mensen in Europa is het belangrijk dat we iets hebben, ook naar buiten.

Als ik zie hoe Frankrijk omgaat met zijn literatuur en hoe het zijn cultuur promoot: dat gaat heel ver. Het is natuurlijk het Franse chauvinisme, maar ik kijk daar toch altijd naar uit. Als ik zie hoe andere landen dat doen, wil ik toch aandringen dat we samen met Nederland kunnen komen tot een literaire canon. Dan hebben we ook een kaartje voor het buitenland, en dat is niet onbelangrijk, zeker voor onze auteurs en uitgeverijen.

Ik heb er begrip voor dat onze noorderburen met budgettaire besparingen kampen, maar ik wil toch vragen om het vuur brandend te houden en dit mee te nemen als een belangrijk project voor de toekomst.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik heb gezegd dat er verschillende visies zijn. Die komen hier naar voren. Je kunt werken met een statische lijst en zeggen: dat is onze literaire canon. Of je kunt op een pragmatische manier zorgen dat het levendig wordt gehouden. Daarover delen we dezelfde bekommernis. Daar zet het FVL echt op in. Men is erg begaan met het vertalen van onze belangrijke klassieke werken, zodat die ook in het buitenland bekend kunnen worden. Het fonds heeft nu een pragmatische aanpak uit financiële noodzaak, maar het is echt wel bezig met het verspreiden, ondersteunen en bekend maken van onze klassiekers.

De heer Bart Caron: In de muziekwereld hebben we de Vlaamse top 100, die op Studio Brussel wordt uitgezonden. Dat keert elk jaar weer, ook op andere zenders. Dat verandert elk jaar. Je houdt het niet voor mogelijk dat er zoveel verschuiving is in een jaar bij de honderd

beste songs uit de Vlaamse geschiedenis. Dat onderstreept het belang van een dynamische aanpak. Voor de rest ben ik het ermee eens dat de historische kant van onze literatuur, de toegang ertoe en de educatieve omkadering ervan erg belangrijk zijn. De muziekwereld illustreert dat je moet opletten voor de versteende aanpak, in tegenstelling tot een dynamische, open aanpak.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Yamila Idrissi tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de toekomst van MANA vzw - 1002 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Eind vorig jaar vernam het expertisecentrum MANA vzw dat de werking van de organisatie niet langer door het ministerie van Cultuur, Jeugd en Sport zal worden gefinancierd. MANA vzw - Expertisecentrum voor Islamitische Culturen is het aanspreekpunt voor alles wat islam en moslims in Vlaanderen betreft. De focus ligt hierbij op de maatschappelijke, culturele en religieuze dimensie van islam en laat zich niet uit over theologische kwesties.

Sinds haar oprichting in de tweede helft van 2008 kon de organisatie rekenen op de steun van de Vlaamse Gemeenschap. De beslissing tot het stopzetten van de organisatie werd, aldus de raad van bestuur, genomen tegen de achtergrond van de goed draaiende inhoudelijke werking en omvangrijke output van MANA vzw.

Gezien haar jonge bestaan groeide de vzw erg snel uit tot een uniek referentiepunt in het Vlaams sociaal-culturele landschap. Als expertisecentrum speelt MANA vzw in op een enorme behoefte die in Vlaanderen bestaat naar gedegen en objectieve kennis over de islam. De afgelopen weken hebben we dat opnieuw gemerkt met de berichtgeving over Syrië en allerhande zaken in verband met de islam. Vaak stel ik vast dat er verwarring bestaat in de publieke opinie en bij journalisten. Dan is zo'n referentiecentrum heel belangrijk om objectieve informatie te geven.

De behoefte naar kennis bestaat niet enkel binnen de moslimgemeenschap, hoewel heel wat jongeren honger en dorst hebben naar juiste kennis van de islam. Zoals bekend moeten vele moslimjongeren zich maar al te vaak op informele kanalen beroepen in hun zoektocht naar informatie. Dat er grote nood is aan informatie en kennisoverdracht, zowel bij moslims als niet-moslims, bleek nog maar eens uit een grootschalige studie van het Jeugdonderzoeksplatform bij 3867 Gentse en Antwerpse scholieren.

Aan beide kanten stoot men op onbegrip, gebrekkige kennis en vooroordelen, en we weten allemaal dat dit niet beperkt blijft tot de Vlaamse jongeren. MANA vzw is een van de partners die wil inspelen op die onwetendheid. Ze profileerde zich daarom op korte tijd als vakkundig en met een aantal toonaangevende en kwaliteitsvolle producten zoals de MANAtalks-studiedagen, veelvuldige consultings, de MANAzines en de verschillende boekenprojecten en documentaires.

Ook de samenwerkingsverbanden met verschillende partners uit de sociaal-culturele sector, zowel islamitische als niet-islamitische, stonden continu centraal. Hierdoor slaagde MANA vzw erin het moslimpubliek en de geïnteresseerde burgers in heel Vlaanderen te informeren en te activeren.

Deze werking staat met het stopzetten van de subsidies op de helling. Op de website van de organisatie lezen we dat ze zich momenteel beraadt over de toekomstige werking. Met het mogelijk verdwijnen van MANA vzw dringt de vraag over de noodzaak van een kwaliteitsvol

en neutraal expertisecentrum, dat in staat is om kennis over de islam, in al haar diversiteit, naar een breed publiek te vertalen, zich op.

Minister, welke argumenten liggen aan de basis van het stopzetten van de subsidie voor MANA vzw? Onderschrijft u de steeds groeiende vraag naar en noodzaak van kennisopbouw en -deling van de islam, voor moslims en niet-moslims? Hoe wilt u, als MANA vzw verdwijnt, tegemoetkomen aan de brede maatschappelijke vraag en noodzaak naar expertise en kennisoverdracht van de islam? Acht u het in de toekomst noodzakelijk om te beschikken over een dergelijk kennis- en expertisecentrum over islam voor Vlaanderen? Zo ja, hoe zult u dit vormgeven? Welke spelers duidt u hiervoor aan en welke budgetten trekt u hiervoor uit?

De heer Bart Caron: Minister, ik ken de motieven niet waarom u ingrijpt in de financiering. Dat kunnen goede motieven zijn, dat laat ik in het midden. Ik wil wel de bekommernis delen dat de aandacht voor de thematiek en de sensibilisering van de kennis, zeker in het sociaal-cultureel veld in de breedste betekenis van het woord rond de islam, belangrijk zijn. Er kunnen andere structuren zijn die dat opvangen. Die financiële middelen kunnen worden verschoven. Ik ken de organisatie niet genoeg van binnen om te oordelen over haar werking, maar ik wil wel hardop zeggen dat ik de doelstelling en de missie die aan de basis liggen van de organisatie, waar ze ook wordt ondergebracht in de toekomst, deel.

Er zijn verschillende elementen die wijzen op een dalende aandacht voor dit thema. Gisteren hadden we het nog uitgebreid over de radicalisering van moslimjongeren in de plenaire vergadering. Andere vormen van sensibilisering, kennisoverdracht en educatie zijn zeer nuttig en gewenst.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Idrissi, ik zal de geschiedenis en de context proberen te schetsen. In september 2012 bracht de ontslagnemend voorzitter van MANA vzw mij op de hoogte van bestuurlijke en beheersmatige problemen bij de vzw. Er zou sprake zijn van enerzijds ernstige personeelsproblemen die niet werden aangepakt, en anderzijds inefficiënt beheer van overheidsmiddelen. Gelet op de aard van de aantijgingen heb ik het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media gevraagd een onderzoek te doen naar de ernst van de feiten.

Op 27 september vond er een visitatie plaats bij vzw MANA. Uit het visitatierapport blijkt duidelijk dat de vzw haar engagement met betrekking tot de beheerovereenkomst grotendeels correct heeft opgenomen. De inhoudelijke doelstellingen worden in voldoende mate gehaald, maar op het vlak van de interne werking blijft de vzw in gebreke. Zo werd het ontslag van de voorzitter niet gemeld en werden er geen vorderingen gemaakt betreffende de interne organisatieontwikkeling.

Reeds sinds het begin van de werking in 2009 heeft de administratie gewezen op problemen en de vzw aangemaand werk te maken van een solide organisatiestructuur. In 2012 blijkt dat hier nog geen significante vorderingen werden gemaakt, integendeel, eind 2012 blijkt de vzw in een juridisch vacuüm te handelen en is de raad van bestuur niet in staat rechtsgeldige bestuursdaden te stellen. Dit komt uit het visitatierapport.

Het visitatierapport werd op 5 oktober 2012 bezorgd aan de vzw, die tot 31 oktober de tijd kreeg om te reageren. De reactie van de vzw was niet van dien aard om aan de tekortkomingen een adequaat antwoord te bieden. Op basis van die vaststelling besliste ik uiteindelijk de overeenkomst met vzw MANA, die eind 2012 afliep, niet te verlengen. We hebben ze niet opgezegd. Ze liep af en we hebben ze niet verlengd.

Ik onderschrijf de nood aan een laagdrempelig expertisecentrum over islam in Vlaanderen. Bij voorkeur wordt een expertisenetwerk ingebed in of aangestuurd door een bestaande structuur, met voldoende verankering in zowel het middenveld als de academische wereld. Dat is een discussie: hoort dat in het middenveld thuis of in de academische wereld?

In de cultuurbegroting 2013 is nog steeds een bedrag gereserveerd voor de uitvoering van de opdracht Expertisecentrum voor Islamitische Culturen in Vlaanderen. MANA heeft heel wat expertise opgebouwd en heeft veel producten. Ik sta open voor een mogelijke doorstart van de organisatie. Daarom werden er gesprekken gevoerd met enkele bestuurders van de vzw. Ik ontving van hen recentelijk een concreet voorstel voor een nieuwe structuur, met aandacht voor goed bestuur of cultural governance. Ik bestudeer die voorstellen om na te gaan in hoeverre er voldoende garanties zijn op een degelijke en duurzame toekomst voor de organisatie. De deur is niet dicht, de middelen zijn gepland. De vraag was om iets te maken dat steviger in elkaar zit op bestuurlijk vlak zodat we kunnen doorgaan. Op dit moment werken we eraan dat dit kan worden opgelost.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Minister, ik ben blij te horen dat er voor 2013 een bedrag is gereserveerd en dat u de voorstellen van MANA onderzoekt. Ik mag heel erg hopen dat daar gevolg aan wordt gegeven, in welke juridische vorm dan ook. Er is nood aan een centrum dat op een laagdrempelige manier kennis en informatie over de islam kan doorgeven. Ik heb gehoord dat u het hiermee eens bent.

Natuurlijk ondervinden jonge organisaties vaak groeipijnen. Een goed bestuur is noodzakelijk voor de toekomst. We moeten dit terdege opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Marius Meremans tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het meerjarenplan van Daarkom vzw - 1406 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans: Voorzitter, minister, collega's, we hebben het meerjarenplan van Daarkom gekregen. Op een vraag van de heer Arckens heeft de minister-president geantwoord: "We hebben gezegd dat we bij de vzw Daarkom nogmaals zullen aandringen – het is niet de eerste keer – om een meerjarenplan voor te leggen dat uitgaat van drie randvoorwaarden: financiële enveloppe van een 0,5 miljoen euro waartoe we ons hebben geëngageerd, respect voor de missie van de vzw en receptieve werking onder andere met vzw Moussem, waar u ook naar verwijst. We hebben ook gezegd dat we tegen 7 april 2013 een antwoord willen krijgen."

Ondertussen is 7 april gepasseerd. Op 10 april hebben we per post het meerjarenplan van de vzw Daarkom ontvangen. Ik heb dan ook volgende vragen voor u. Hebt u het meerjarenplan ook ontvangen? Hoe evalueert u het meerjarenplan, rekening houdende met de drie randvoorwaarden die de Vlaamse Regering heeft gesteld? Welke acties zult u verder ondernemen in dit dossier?

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Voorzitter, minister, ik heb inderdaad de actuele vraag gesteld waarnaar de heer Meremans verwijst, maar u was toen in het buitenland en dus werd de vraag gericht tot de minister-president.

Mijn nadruk lag ergens anders op. Er komt – ik hoop toch dat u daarmee afkomt – een beleidsplan, waarbij drie nieuwe spelers op het veld worden betrokken: de KVS, het Kaaitheater en het nomadisch kunstencentrum Moussem. In welke mate zijn de Koninklijke Vlaamse Schouwburg (KVS) en het Kaaitheater vragende partij om de basisfilosofie van Daarkom te onderschrijven? Dat is een heel belangrijke vraag. Het gaat om een Vlaams-Marokkaans cultuurcentrum, dat ik altijd verdedigd heb op basis van de filosofie waarmee het

werd opgestart. De KVS en het Kaaitheater lijken mij twee kunstencentra die eerder de 'Brusselitude' in hun hart dragen. Ik weet niet of ze de band met Vlaanderen ook zullen aanhalen wanneer ze binnen het receptieve kader van Daarkom werken. Ik had graag gehad dat u daar de wonderlamp van Aladdin even over liet schijnen.

Wat de receptieve werking betreft, wil ik graag weten wat daar precies mee wordt bedoeld. Ik hoop dat u dadelijk met een beleidsplan zult uitpakken. Hopelijk staan we weer een stap verder. Eén zaak is duidelijk: de huurovereenkomst loopt tot 2021 en dus moeten we verder, 'there is no way back'.

De heer Bart Caron: Minister, ik zal een kleine opmerking maken. Ik vind het verwonderlijk, maar het verheugt me ook, dat het beleidsplan er is. Het was blijkbaar de keuze van de raad van bestuur om het vooralsnog te maken en in te dienen. Het verwondert me omdat ik me afvraag waar ze de inhoudelijke capaciteit hebben gehaald om dit te stofferen. Het is er, dat ligt vast.

Ik heb een bijkomend vraagje, los van de beoordeling ervan. Ik zou graag van u willen weten of er nog altijd een budget van iets meer dan 500.000 euro beschikbaar is voor een toekomstige werking.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, dames en heren, ook ik ben blij dat we het meerjarenplan ontvangen hebben. Het is bij mij toegekomen op zaterdag 6 april 2013 via e-mail. Ik veronderstel dat het op hetzelfde moment ook aan u allen werd overgemaakt.

Er wordt gevraagd naar een evaluatie. Ik wil daar kort even op reageren. Ik heb altijd gezegd dat ik ermee naar de Vlaamse Regering zal gaan en dat zal binnenkort gebeuren. Uit een korte analyse blijkt dat er een aantal ambitieuze zaken in zitten.

In het meerjarenplan voor 2013 werd rekening gehouden met de financiële enveloppe van 500.000 euro, want mijnheer Caron, er wordt inderdaad nog steeds in dat bedrag voorzien. Het gaat om 250.000 euro werkingssubsidie vanuit Vlaanderen en eenzelfde bedrag vanuit het Koninkrijk Marokko. Ik stel wel vast dat de vzw voor het jaar 2013 een deficitaire begroting van 151.802,65 euro heeft ingediend.

Vanaf 2014 wordt er vanuit de vzw Daarkom in haar begroting een Vlaamse werkingssubsidie van 515,00 euro ingeschreven en een subsidie van 250.000 euro vanuit het Koninkrijk Marokko. De begroting voor 2014 is voor 45.840,11 euro deficitair ingediend.

Een begroting die niet in evenwicht is, kan in principe niet worden aanvaard, dat weet u. Aangezien het plan ook geen rekening houdt met de financiële basisvoorwaarden, wens ik me over de invulling van de inhoudelijke voorwaarden nog niet uit te spreken.

Wat is de stand van zaken? Tegelijkertijd met het overmaken van het meerjarenplan heeft de voorzitter ook een gesprek gevraagd. Dat ligt nu vast, we zullen nogmaals het gesprek aangaan. Na dat gesprek zal ik, op basis ervan en van het plan, naar de Vlaamse Regering gaan. Dat is de stand van zaken. Ik wil er verder niet op vooruitlopen.

Mijnheer Arckens, u vraagt in welke mate men akkoord gaat en of men de filosofie kan onderschrijven. De Vlaamse Regering zoekt echt naar oplossingen, in tegenstelling tot wat sommigen hier in de commissie beweerd hebben. Op een bepaald moment hebben we beslist om een aantal suggesties te doen ten aanzien van vzw Daarkom om gesprekken aan te gaan met partners uit de buurt. Deze suggesties werden trouwens ook hier door een aantal commissieleden gedaan, ze gaan over Muntpunt, over Mousseem en zo meer. Het was geen limitatieve lijst, maar slechts een aantal voorstellen. We hebben dit inderdaad in de regering besproken en we hebben aan de vzw gevraagd om gesprekken aan te gaan met die organisaties. De meeste van die organisaties worden ondersteund door de Vlaamse Regering, het is dus logisch dat ze de gesprekken aangaan en constructief bekijken wat er mogelijk is. Op dit vlak is er niet echt een probleem, de zaken kunnen worden besproken.

U vroeg ook wat ik bedoel met ‘receptief’. We stellen vast dat de organisatie een doorstart moet kunnen maken. Als we de vooropgestelde middelen en de manier van werken bekijken, is het eigenlijk niet logisch om eigen producties te maken. Het is primair dat aan andere organisaties die initiatieven nemen, de kans wordt gegeven om in de vzw Daarkom op te treden. Er kan dus een platform worden aangeboden zonder zelf voor producties in te staan, dat hebben we willen aangeven aan vzw Daarkom.

In het meerjarenplan zitten een aantal goede zaken. We merken dat het de raad van bestuur menens is om vooruit te gaan. We moeten bekijken hoe we eruit geraken, maar ik wens dit eerst te bespreken in de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans: Minister, ik begrijp dit wel. Er is een stap gezet, we hebben een meerjarenbeleidsplan en dat is al iets waar we mee verder kunnen. Ik heb over het financiële aspect dezelfde bemerking gemaakt als u. Als ik het goed voorheb, zult u opnieuw een gesprek aangaan met de directie van Daarkom en daarna gaat u naar de Vlaamse Regering. Ik neem aan dat dit opnieuw op onze tafel komt en op dat moment willen we graag verdere beleidsstappen zien.

Het is een moeilijk proces, dat geef ik toe. We hebben nu weer een stap gezet, maar het blijft nog steeds wachten op een definitief resultaat. Ik blijf hoopvol wachten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■